

Polski Instytut Spraw Międzynarodowych
Biuro Analiz

BIULETYN

nr 54 (158) • 22 września 2003 r. • © PI&M

nr egz. ~~PI&M 320~~

Redakcja: Krzysztof Bałon, Sławomir Dębski (redaktor naczelny), Dorota Dołęgowska (redaktor techniczny),
Maciej Krzysztofowicz, Urszula Kurczewska, Wiesława Lach (sekretarz Redakcji)

Projekt nowej rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie Iraku z dnia 3 września 2003 r.

Krzysztof Bałon

Cele projektu rezolucji. W dniu 3 września 2003 r. Stany Zjednoczone przedstawiły projekt kolejnej rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie Iraku¹. W razie jego przyjęcia, byłaby to już trzecia rezolucja, po rezolucji nr 1483(2003)² i rezolucji nr 1500(2003)³, od chwili zakończenia interwencji w Iraku⁴. Projekt rezolucji został przedstawiony członkom Rady Bezpieczeństwa (RB) w celu dyskusji, zaś jego uzgodniona, jednolita wersja ma być przedstawiona na posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa. Projekt rezolucji ma na celu: (1) umożliwienie zaangażowania wojskowego w Iraku kolejnych państw. Dla niektórych państw, np. Turcji, Pakistanu czy Indii, zakres działania i kompetencje ONZ, wynikające z rezolucji nr 1483 i rezolucji nr 1500, nie są wystarczające do podjęcia decyzji o wysłaniu własnych sił zbrojnych do Iraku. Przewiduje się zwiększenie roli ONZ w procesie stabilizacji w Iraku i utworzenie sił wielonarodowych wzorowanych na rozwiązaniach funkcjonujących w Bośni i Hercegowinie oraz Kosowie; (2) niezwłoczne przekazanie władzy i odpowiedzialności nowemu irackiemu rządowi. Projekt rezolucji przewiduje modyfikację statusu prawnego Rady Rządzącej Iraku (*Governing Council of Iraq*), w szczególności w odniesieniu do procesu konstytucyjnego⁵; (3) umożliwienie zwiększenia środków finansowych przeznaczonych na wsparcie procesu stabilizacji i odbudowy Iraku. Projekt rezolucji odnosi się do obowiązków finansowych państw.

¹ Tekst projektu rezolucji dostępny jest na stronie internetowej:

http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/3081052.stm

² Zob. J. Dołęga, B. Górka-Winter, *Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1483 w sprawie Iraku z dnia 22 maja 2003 r.*, „Biuletyn” (PISM), nr 30 (134) z 27 maja 2003 r.

³ Zob. R. Tamogórski, *Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1500 w sprawie Iraku z dnia 14 sierpnia 2003 r.*, „Biuletyn” (PISM), nr 47 (151) z 25 sierpnia 2003 r.

⁴ Zob. R. Tarnogórski, *Interwencja w Iraku a prawo międzynarodowe*, „Biuletyn” (PISM), nr 19 (123) z 25 marca 2003 r.

⁵ Zob. K. Bałon, *Państwo irackie w świetle projektów konstytucyjnych*, „Biuletyn” (PISM), nr 46 (150) z 18 sierpnia 2003 r.

Treść projektu rezolucji. Projekt rezolucji jest stosunkowo obszerny i obejmuje 18 ustępów. W preambule do projektu rezolucji:

- 1) przywołuje się poprzednie rezolucje w sprawie Iraku, w szczególności rezolucję nr 1483 i rezolucję nr 1500. Wskazuje również na zagrożenia wynikające z aktów terrorystycznych;
- 2) potwierdza się suwerenność i integralność terytorialną Iraku;
- 3) uznaje się, że pomoc międzynarodowa w przywróceniu stabilizacji i bezpieczeństwa jest podstawowym warunkiem dla zapewnienia pomyślności narodu irackiego, jak również zdolności wszystkich podmiotów zainteresowanych wykonywaniem swojej pracy w imieniu narodu irackiego;
- 4) wita się decyzje Rady Rządzącej odnośnie ustanowienia Przygotowawczej Komisji Konstytucyjnej (*Preparatory Constitutional Committee*) w sprawie zwołania Konferencji Konstytucyjnej (*Constitutional Conference*), która ma opracować projekt konstytucji wyrażający aspiracje narodu irackiego;
- 5) postanawia się, że sytuacja w Iraku, mimo wysiłków, stanowi nieprzerwanie zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Wśród postanowień materialnych projektu rezolucji należy wymienić:

- 1) postanowienia dotyczące roli ONZ w Iraku. W projekcie rezolucji potwierdza się, że ONZ, działając za pośrednictwem Sekretarza Generalnego, jego Specjalnego Przedstawiciela oraz Misji Pomocy Narodów Zjednoczonych dla Iraku, powinna pełnić żywotną rolę w Iraku (*a vital role in Iraq*), zgodnie z postanowieniami rezolucji nr 1483 i nr 1500, włączając w to dostarczanie pomocy humanitarnej, wspieranie odbudowy gospodarczej i tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju w Iraku oraz zwiększanie środków dla przywrócenia lub ustanowienia krajowych oraz lokalnych instytucji w celu reprezentatywnego zarządzania (*representative governance*). W projekcie rezolucji wita się również raport Sekretarza Generalnego (S/2003/715) z 17 lipca 2003 r. i wzywa się go do kontynuowania wysiłków na rzecz posiadania przez ONZ udziału w polepszaniu sytuacji w Iraku zgodnie z postanowieniami rezolucji nr 1483. W świetle tych postanowień projektu rezolucji, rola ONZ nie ulega zwiększeniu w stosunku do stanu obecnego;
- 2) postanowienia dotyczące zadań i statusu prawnego Rady Rządzącej. W projekcie rezolucji: a) wita się (*welcome*) pozytywną odpowiedź społeczności międzynarodowej, w szczególności państw członkowskich ONZ z regionu Bliskiego Wschodu, na ustanowienie Rady Rządzącej jako ważnego kroku ku ustanowieniu reprezentatywnego rządu, mającego międzynarodowe uznanie; b) aprobuje się (*endorse*) Radę Rządzącą jako zasadniczy organ tymczasowej administracji Iraku oraz popiera się wysiłki Rady Rządzącej na rzecz konsolidacji narodu irackiego, w tym przez wyznaczenie gabinetu ministrów (*cabinet of ministers*); c) wzywa się Radę Rządzącą do przygotowania, we współpracy z Tymczasową Władzą Koalicji (*Coalition Provisional Authority*) i ze Specjalnym Przedstawicielem Sekretarza Generalnego ONZ harmonogramu i programu prac nad projektem nowej konstytucji Iraku oraz przeprowadzenia demokratycznych wyborów; d) wzywa się Sekretarza Generalnego ONZ, aby na żądanie Rady Rządzącej zapewnił dostępność do zasobów ONZ i organizacji stowarzyszonych dla celów pomocy w przeprowadzeniu procesu wyborczego w Iraku zgodnie z programem Rady Rządzącej oraz zachęca się inne organizacje wraz z ekspertami w tym zakresie do wspierania Rady Rządzącej, jeśli o to się zwróci. W świetle tych postanowień projektu rezolucji: a) Rada Rządząca uzyskuje ostateczne uznanie jako organ powstały zgodnie z postanowieniami rezolucji nr 1483; b) nieznacznie wzrasta rola ONZ;
- 3) postanowienia dotyczące sił międzynarodowych w Iraku. W projekcie rezolucji postanawia się, że bezpieczeństwo i stabilizacja ma podstawowe znaczenie dla sukcesu przeprowadzenia procesu politycznego (przyjęcia nowej konstytucji

- Iraku i przeprowadzenia demokratycznych wyborów), jak również dla zdolności ONZ do skutecznego uczestniczenia w tym procesie oraz wdrożenia postanowień rezolucji nr 1483. W związku z tym, upoważnia się siły międzynarodowe pod zjednoczonym dowództwem do podjęcia wszelkich niezbędnych działań, które mogą być potrzebne dla utrzymania bezpieczeństwa i stabilizacji w Iraku i nakłania się państwa członkowskie ONZ do wsparcia tych wysiłków, łącznie z wysłaniem sił zbrojnych. Zadaniem sił wielonarodowych ma być m. in. zapewnienie bezpieczeństwa Misji Pomocy Narodów Zjednoczonych dla Iraku, instytucjom tymczasowej administracji Iraku, w tym Radzie Rządzącej, oraz najważniejszym obiektom infrastruktury humanitarnej i gospodarczej kraju. Nie wynika to z treści projektu rezolucji, ale dowództwo sił wielonarodowych w Iraku należeć ma do Stanów Zjednoczonych. W treści projektu rezolucji żąda się, aby Stany Zjednoczone przedstawiały RB, w imieniu państw członkowskich ONZ biorących udział w siłach międzynarodowych, nie rzadziej niż co sześć miesięcy, raport w sprawie działalności tych sił;
- 4) postanowienia dotyczące spraw finansowych. W projekcie rezolucji apeluje się do międzynarodowych instytucji finansowych, aby nadal były zaangażowane w Iraku i udzielały pomocy narodowi irackiemu w odbudowie i rozwoju gospodarki, wzywa się te instytucje, aby niezwłocznie podjęły działania w celu dostarczenia wszelkiej możliwej pomocy finansowej dla Iraku. Podkreśla się obowiązek współpracy tych instytucji z Radą Rządzącą. Nakłania się też państwa członkowskie ONZ oraz organizacje międzynarodowe i regionalne do przyspieszenia działań na rzecz zabezpieczenia poważnych wkładów finansowych na wsparcie wysiłków odbudowy Iraku, zapoczątkowanych Technicznymi Konsultacjami Narodów Zjednoczonych (24 czerwca 2003 r.), w tym również poważnymi zobowiązaniami na międzynarodowej Konferencji Donatorów w Madrycie (23–24 października 2003 r.). Przypomina się również państwom członkowskim ONZ o ich obowiązkach, wynikających z rezolucji nr 1483, niezwłocznego odnalezienia i dokonania transferu na rachunek Funduszu Rozwoju Iraku (*Development Fund for Iraq*) wszystkich funduszy, innych aktywów finansowych oraz innych środków ekonomicznych, o których mowa w ustępie 23 rezolucji nr 1483.

Zarys stanowisk niektórych członków RB w sprawie projektu rezolucji. Projekt rezolucji jest obecnie przedmiotem konsultacji między członkami RB, w tym był przedmiotem spotkania ministrów spraw zagranicznych stałych członków RB w Genewie 13 września 2003 r. Do chwili obecnej nie udało się wypracować wspólnego stanowiska członków RB odnośnie treści nowej rezolucji w sprawie Iraku. Francja proponuje utworzenie w ciągu miesiąca, pod auspicjami ONZ, rządu tymczasowego mającego legitymację Irakijczyków. Posiadałby on kompetencje wykonawcze i zastąpiłby Radę Rządzącą. Proces konstytucyjny powinien zakończyć się do końca 2003 r., zaś wybory powszechne powinny odbyć się na wiosnę 2004 r. We wspólnym francusko-niemieckim stanowisku, przedstawionym 10 września 2003 r. Sekretarzowi Generalnemu ONZ, wzywa się do niezwłocznego zapoczątkowania pod auspicjami ONZ nowego procesu prowadzącego do pełnego przywrócenia władzy Irakijczykom, jak również do przekazania we wszystkich sprawach kontroli tymczasowej administracji Iraku, mającej uznanie ONZ, w tym kontroli nad zasobami naturalnymi. Rosja proponuje przyjąć zasadę, iż tymczasowej administracji Iraku stopniowo powinno się przekazywać coraz więcej kompetencji, które są potrzebne do wprowadzenia w życie harmonogramu wyborów. Siły międzynarodowe powinny mieć jednoroczny mandat, z możliwością jego przedłużenia przez RB. Mandat ten powinien wygasnąć, kiedy Sekretarz Generalny ONZ poinformuje RB, że proces polityczny w Iraku osiągnął dostateczny postęp i siły zbrojne nie są już dłużej potrzebne. Syria proponuje internacjonalizację instytucji politycznych i ekonomicznych w Iraku dla uzyskania akceptacji ich działań przez Irakijczyków.

OGŁOSZENIA

Marek Kornat
Polska 1939 roku wobec paktu
Ribbentrop-Mołotow

PISM, Warszawa 2002, s. 808
ISBN 83-915767-2-8

Spis treści**Uwagi wstępne****Rozdział I**

Literatura i podstawy źródłowe

Rozdział II

Polska służba zagraniczna i wywiad
a zagrożenie międzynarodowe w 1939 roku

Rozdział III

Niemcy i Związek Sowiecki w opiniach kierownictwa
politycznego II Rzeczypospolitej (1934-1938)

Rozdział IV

Od pomonachijskiej izolacji do sojuszu z Wielką
Brytanią (październik 1938-sierpień 1939)

Rozdział V

Interpretacje położenia międzynarodowego
Rzeczypospolitej (maj-sierpień 1939)

Rozdział VI

Polska w planach strategicznych Związku
Sowieckiego w 1939 roku

Zakończenie**Aneksy****Bibliografia****Streszczenie****Wykaz skrótów****Indeks osób**

*Sprzedaż w Instytucie oraz w Głównej Księgarni Naukowej im. B. Prusa,
Krakowskie Przedmieście 7, Warszawa*